

FOAIA DIECESANĂ.

Organ al Eparchiei gr. or. rom. a Caransebeșului.

Apare odată în săptămână: DUMINECA.

Prețul Abonamentului:
Pentru Austro-Ungaria pe an . . 5 fl. — cr.
" " " " pe $\frac{1}{2}$ an . 2 " 50 "
" România și străinătate pe an . 14 franci
" " " " pe $\frac{1}{2}$ an 7 "

Prețul inserțiunilor:
Pentru publicațiunile oficiose, concurse,
edictate etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până
la 150 cuvinte 3 fl., până la 200 cuvinte 4 fl.,
de aci în sus 5 fl.

Correspondințele sînt a se adresa redacțiunei
„FOAIA DIECESANĂ“;
eră banii de prenumerațiune și inserțiuni la
Tipografia diecesană în Caransebeș.

Ceva despre cultul bisericii ortodoxe.

Când s'a întâmplat diferențarea, respective precizarea numirilor și cu aceasta, când s'a hotărât cercul de lucrare al fie-cărui oficiu, nu putem săi; dar că nu mult după timpul apostolesc vedem dela Clement Romanul, care în epistola sa către Corințeni face deja această deosebire. Așa se istorisește în amintita epistolă, cum în Corint s'au iscat turburări foarte mari, încât comuna se vede îndemnată a trimite pe un atare Fortunat la Roma după sfat. Clement scrie în numele comunei sale către cea din Corint, admoniându-i la bună înțelegere și ascultare de învățătorii lor. La început zice el (1, 3), că această comună a fost până acum în toată lumea lăudată ca una ce ascultă de episcopi și cinstește pe presbiterii săi (cap. 2); acum însă s'au întors lucrurile, deoarece la ei din pizmă și renitență sînt prigoniți de cei mai inferiori cei mai cinstiți, cei mai înțelepți de cei neînțelepți, și bătrânii de cei tineri (cap. 3); în urmă le arată că întreaga lor procedare e greșită, îi admoniază la pocăință și să asculte de episcopi, aducându-le aminte, că nu numai în T. V. a fost deosebire între arhieru, preoți și levii (cap. 40.), ci chiar înșiși apostolii au așezat pe episcopi (cap. 42. 44.). Ignatie în epistolele sale admoniază comunele să nu desprețuiască pe episcopii lor. Între altele scrie el către Smirneni (cap. 8): „Urmați episcopului ca Isus Cristos Tatălui, și presbiterului ca apostolilor. Pe diaconi cinstiți-i ca o rîndueală dumnezească. Fără de episcop nime să nu facă ceva în cele ce se ating de biserică. Aceasta să se țină ca o euharistie (împărțășire) care o împărțesce episcopul, sau acela cui acesta dă voie. Unde e episcopul, acolo să fie și mulțimea (comuna), căci unde e Cristos, acolo e și biserică catolică. Nu-i iertat fără de episcop a boteza, sau a ținea agape, ci ceeace el află de bine place și lui Dumnezeu, ca așa tare și sigur să fie

tot ce se face;“ ear la sfîrșitul epistolei (cap. 12) salută el: *pe episcopul învrednicit de Dumnezeu, venerabilul presbiteriu și pe conservitorii săi, pe diaconi*“ dorindu-le, împreună cu comunei, dela Dumnezeu prin Cristos toată bine-cuvîntarea cerească. Tot către această comună scrie el *să privească spre episcopul lor cum privesce Dumnezeu la dînsii. Bucuros suferă el exil pentru ceice sînt supuși episcopilor, presbiterilor și diaconilor lor; ear sufletul lui doarește a avea parte cu dînsii la Dumnezeu.*¹⁾ În acest înțeles scrie el și către comunele din Efiez (cap. 2) și Tralia (cap. 3). Față de aceste mărturii dispăre cu totul ceea ce zice Ieromim — la ceea ce se provoacă contrarii împărțirii ierarhice în trei trepte. — El scrie: „*Aceeaș e presbiterul ceea ce și episcopul, și înainte de ce s'au născut prin boldirea diavolului certe în religiune și se zicea: Eu sînt al lui Paul, eu al lui Apolo, ear eu al lui Chefa, biserică se guverna prin sfatul obștesc al presbiterilor. După ce însă crezî fie-care pe ceice i-a botezat de ai săi și nu de ai lui Cristos, în toată lumea s'a hotărît că, alegîndu-se unul dintre presbiteri să fie pus în fruntea celorlalți, care să aibă grijă de întreaga biserică și să se nimiciască sîmînța desbinărilor. Deci dar precum presbiterii știu că ei sînt supuși din datina bisericii celui care a fost pus înainte: astfel știu și episcopii că ei mai mult din datină, decât din adevărul unei dispoziții a Domnului sînt mai mari decât presbiterii.*“²⁾ Acest scitiu însă își contrazice sieși însuș, căci în alte locuri vorbește el altfel în cestiunea de față. Așa zice el în epistola către Evagriu: „*Ce face episcopul — afară de chirotonire — ceea ce presbiterul n'ar săvîrși?*“

Afară de aceste oficii în biserică dintăiu nu există altele: fie inferioare, fie superioare. Nu se poate însă tăgădui, că Paul (Rom. 16, 1) amintesc

¹⁾ Epistola ad Polyc. cap. 6.

²⁾ Comment. ad. Tit. 1.

diaconise sau *servitoare*; dar acestea nu învățau, ci numai îngrijau de comune, în special stăteau întru ajutoriu la botez. E cunoscut că pe atunci botezul se împărțea numai celor virstnici, și anume prin cufundarea în apă. Deoarece această procedere la femei ușor putea da anză la scandală, se întrebunțază diaconisele, care le acoperiau.¹⁾ Mai îngrijau ele și de credincioșii închiși;²⁾ în adunările publice ale cultului stăteau la ușă, pentruca nime dintre necredincioși să nu poată intra întră femeie³⁾; în urmă — ceeace însă se întâmplă abia mai târziu — li se încredințază spre instruirea în creștinism femeile.⁴⁾ Ele deci nu aparțineau la cler și nici nu se introduceau în oficiul lor prin impunerea mânilor,⁵⁾ și abia mai târziu se hotărește ca și ele să fie ordinate.⁶⁾ Când anume a încetat această instituțiune nu se poate hotărî. Sinodul din Laodicea (364?) e cel dintâiu care în canonul său al 11. opresce a se mai ținea în biserică atarî femei; ceeace însă nu e o hotărîre a bisericii univezale așa, că și în veacurile următoare se află diaconise în unele comune, și se dă cu socoteală că în veacul al 7. se desființază cu totul.⁷⁾

După aceste premise se vedem care sînt atribuțiunile fie-cărei trepte ierarchice.

a) *Episcopii* ca aceia, care în decursul timpului au primit autoritatea supremă în biserică o și guvernau. Ei învățau poporul, administrau s. taine, țineau disciplina, absolvau pe ceice se pocăiau de păcatele lor, chirotoniau pe presbiteri și pe ceialalți servitori ai bisericii, cu un cuvânt purtau grijă ca în biserică toate să fie în rînduiala bună.

Dar deși episcopii sînt capi bisericii, totuș vedem că aceste funcțiuni nu le sêvîrșau totdeauna ei în persoană, sau singuri, ci adeseori cereau sfatul presbiterilor sau ajutoriu lor, ca astfel toate să fie în conșlegere. De aici se esplică de ce Policarp nu scrie comunei din Filipi numai în numele său, ci zice: „*Policarp și presbiterii, care sînt cu densul, poftesc comunei lui Dumnezeu din Filipi, ca mila și pacea atotputernicului Dumnezeu și a Mîntuitoriuului nostru Isus Cristos să se înmulțască la densii.*“ (cap. 1.)

b) *Presbiterii* (bêtrânii) asemenea aveau dreptul a învăța, a boteza și a sêvîrșii s. euharistie, îndeosebi în acele comune, unde nu era episcop, sau când acesta îi delega. Ei erau și sfetnicii episcopului, și de multe ori îi vedem încredințați din partea acestuia cu unele funcțiuni; numai chirotonirea rămâne ceva esclusiv pentru episcopi. Că presbiterii învățau rezultă din 1. Tim. 5, 17, ceeace se pă-

strează și în veacurile următoare cu adausul însă, că trebuiau să ceară plenipotență dela episcopul lor.

c) *Diaconii*. În fie-care comună erau câte 7 diaconi,¹⁾ după cum și apostolii așezară în Ierusalim. Unele comune însă se abat dela acest obicei și așază după trebuință mai mulți sau mai puțin.²⁾ Așa în biserică cea mare din Constantinopole în veacul al 6. numărul lor era 107,³⁾ care număr sub Heracliu crește la 150.

Pe timpul apostolilor ei îngrijesc de sêraci (Acta 6, 1 sq), servesc la agape și supravighiază ca toate să fie în ordine; ear mai târziu primară și alte funcțiuni. Așa istorisesc Iustin Martirul,⁴⁾ că dupăce episcopul a sântit pânea și vinul în euharistie o dă diaconilor, care o impart întră popor, sau o duc acasă celorce n'ar fi de față. În veacul al 4. sêvîrșesc ei și rugăciuni publice,⁵⁾ conduc pe ceice se botează,⁶⁾ provoacă comuna a se ruga și pe catchumeni când se iese afară.⁷⁾ De altfel ei nici nu învățau, nici nu împărțeau s. taine,⁸⁾ ci numai instruiu pe catchumeni înainte de botez; câte odată li sê dădea din partea episcopului și voia de a boteza, ceeace făceau ei și în cazuri de mare nevoie.⁹⁾ Cu un cuvânt ei erau servitorii episcopilor, căroră întru toate le stăteau întru ajutoriu, și de aceea hotărește sinodul din Nicea în can. său 18. că *diaconii sê și țind hotarele puse lor și sê scie că ei sînt servitorii episcopilor.*

Câtă vreme biserică în cultul său a rămas pe lângă simplitatea apostolească, aceste oficii erau destule pentru toate trebuințele sufletesci. Îndată însă ce a început a păși mai mult ca biserică de stat, și îndeosebi după ce începî a imita statul în organizarea sa, vedem că cultul simplu face loc unuia plin de lux, pompă și ceremonii, ceeace dădu nascere altor oficii noave. Această operațiune începe în veacul al 3. și desvoltându-se mai departe în veacurile următoare, ierarchia are aceste trepte: *patriarhi, exarhi, mitropoliți, arhiepiscopi, episcopi, horepiscopi, presbiteri, archidiaconi, diaconi, subdiaconi, ceteți (lectori), cantori, exorciști și izeri.*

Ar trece peste marginile acestui studiu a arêta istorice cum aceste trepte s'au urzit și desvoltat; dar pentruca sê avem o iconă cât sê poate de lămurită a personalului aplicat la cultul dumnezeesc trebuie sê le trecem pe toate în revistă scurtă.

(Va urma.)

¹⁾ Epifane: Haereses pag. 79.

²⁾ Libanius: Oratio de vinctis p. 56.

³⁾ Constitut. apost. lib. 2. cap. 57.

⁴⁾ Sinodul al 4. din Cartagena, can. 12.

⁵⁾ Sinodul din Nicea can. 19.

⁶⁾ Sinodul din Calcedon can. 16. și can. 14. trulan.

⁷⁾ Suicer: Thesaurus ecclesiasticus Tom. I. pag. 869.

¹⁾ Can. 14 dela Necocezarea.

²⁾ Sozomen. H. E. lib. 7. cap. 19.

³⁾ Iustin. Novell. 3. Fotie Nomocanon, Tit. 2. cap. 30.

⁴⁾ Apolog. II. p. 77. și sinodal din Ancira can. 2.

⁵⁾ Crizostom Omilia 14. la epistola către Romanii.

⁶⁾ Dionisie Areopagita: De ecclasiastica hierarchia cap. 5.

⁷⁾ Suicer l. c. la cuvîntul *kirôsoin*.

⁸⁾ Epifane: Haeres. 79. Suicer. l. c. Tom. I. pag. 871. 873.

⁹⁾ Quaest. 1. in 2. Paralip.; Crizostom Omil. 61.

I g i e n ă .

Clasa școlăi model.

La al zecelea congres internațional de medicină din Berlin anul 1890. a prezentat la expozițiunea de pe lângă acel congres *Dr. F. Erismann*, profesor de igienă la Moseva, o broșurică intitulată: *Das Musterschulzimmer*. Precum autorul însuși spune, descrierea lui în această privință nu aduce lucruri noi, ci adună toate recerințele ce s'au propus până acum în privința igienei școlăilor, și aceasta o face mai cu seamă pentru acei pedagogi și doctori, cari n'au putut a se ocupa mai pe larg cu studii speciale din literatura deja vastă despre igiena școlară. Autorul adaugă însă că el se ocupă mai mult cu *principiile* cestiunei, punând mai puțin pond pe *practică*, care după împrejurări va putea fi realizată mai mult ori mai puțin în raport cu principiile igienei. Cu alte cuvinte, trebuie să cunoaștem principiile igienei, și cât împrejurările ne permit, trebuie să le punem și în practică.

Îmi face o plăcere ca aceste principii, coordonate de mult meritosul igienist școlăru dr. Erismann, să vină la cunoștința onoraților cetitori ai „Foaii diecesane“ prin condeiul meu.

1. *Forma și mărimea clasei.* Lungimea clasei nu poate trece de o măsură maximă, pentru că este necesariu, ca și școlării din scăunია din urmă, având vederea normală, să poată vedea bine literele din fața lui de pe părete, care au o mărime de 3—4 cm. De aceea lungimea maximală să fie de 9—10 m.

În privința adâncimei clasei este de observat că numai lumina din stânga și construcțiunea potrivită a ferestrelor corespunde scopului și permite, ca și școlării dela adâncime să primească destulă lumină, din care cauză adâncimea nu poate fi mai mare de 7 m.

Nălțimea clasei se nu fie mai mică de 4 m., că atunci nici ferestrele nu se pot pune destul de sus. De altă parte nălțimea maximă se nu treacă peste 4.5 m. ca să se nu se nască la nălțime prea mare, o rezonanță neplăcută și pentru pedagog și pentru școlăru.

Această școală ar fi potrivită pentru 48. de școlări, dar fiind acest număr cam mare din punct de vedere pedagogic, l-am putea reduce la 36. în care caz nălțimea potrivită este de 4.25 m., lungimea de 8.5 m, și adâncimea de 6.4 m.

2. *Mărimea, forma și așezarea ferestrelor.* Rama (cadrul) ferestrelor este de 3 metri de naltă, și în-colo este aproape de forma quadratică; și sunt necesare două asemenea ferestri, rămânând întră ele un spațiu numai de 0.7 m. Baza ferestrii dela pământ este de 0.9 m.

3. *Podetele și părății.* Materialul cel mai bun de podit este parchetul de lemn tare, care se dă cu vax și din când în când se spală cu țărițe de lemn. Părății trebuie să fie permeabili pentru aer,

și de aceea numai partea de jos a părătelui până la 1.5 m. să fie vâpsită cu vâpsea de olefu (inchisă, cenușie); plafondul și dela el în jos părătele în estensiune de 1 m. trebuie să fie văruiat alb pentru luminatul artificial; restul părăților să fie cenușiu deschis. Unghiurile părăților să fie rotunde pentru aerisare și curățire lesnicioasă.

4. *Luminatul artificial.* E greu a găsi lumină artificială corespunzătoare pentru școlăile în care elevii trebuie să lucreze și seara, nu atâta pentru cantitatea acelei lumini, cât pentru distribuirea ei potrivită. Umbra este inconvenientul cel mai grav, pe care elevul și-o produce însuși cu capul sau cu mâna dreaptă, pentru că fie-care școlăru mai are lămpi, afară de cea dela stînga, încă și la dreapta sau înapoia lui. Aceste umbre nu se pot delătura nici prin reflectori (umbrari).

Singurul mijloc de a avea o lumină bună pentru școlă este de a produce în locul luminei directe (cum e a lămpilor, lumenărilor etc.) o lumină ce se se asemenea cu lumina indirectă și difusă a zilei. Aceasta se poate dobândi prin aceea, că ascundem dinăntea ochiului izvorul de lumină, adică aplicăm sub lampă reflectoare intransparente (în formă conică cu baza largă în sus), care reflectează lumina în sus la tavan, de unde apoi lumina se reflectează cu intensitate egală în jos în toate părțile școlăi. *)

Pentru ochiu are această lumină difusă un efect foarte dulce și liniscitoriu. În clasa model sunt 9 lămpi acățate de tavan la îndepărtare de acesta de un metru. Reflectori de lampe (frătuții din Banat întrebuințează cuvântul lampă și în masculin: *lampu*.) sunt pe fața lor din sus vâpsiți cu color albă, pe cea din jos cenușie.

5. *Încălzirea și ventilarea* variază după climă, după forma și mărimea școlăi, după numărul elevilor și altele. Toate acestea nu pot fi tratate aci. Se va observa numai ca, pe cât se poate, căldura să fie de o potrivă răspândită în toată clasa, să ferim pe cât se poate eșirea de receală (curent) din părăți, să despărțim încălzitul de ventilare, căci de cea din urmă avem trebuință și în sezoanele când nu se face foc. Școlă model a lui Erismann are un sistem de încălzire cu țevi cu apă caldă. Ventilatoarele sunt în prima linie ferestrele, care sunt așa făcute că aripele ferestrelor, deși se pot deschide, totuși mai au ochiul al treilea de sus așa tăcut, ca să se poată învîrti pe axa sa orizontală, în cât cerceveaua acestui ochiu cea de sus vine deschisă înlăuntru și în sus, ear cea de jos înafară și în jos, prin ceace aerul ce vine dinafară merge de jos în sus. Pentru ventilațiunea artificială s'a făcut o deschizetură sus, aproape de tavan (de 0.7 m. □). Pentru ventilarea de carne se află deschizetura la părătele opus, deasupra podelei.

*) La biblioteca Universității din Pesta sunt mese foarte largi și departe una de alta, având fie-care câte 2 lampe cu lumină temperată, astfelu nu se nasc umbre dela învecinatele mese. Refer.

6. *Mese școlare și table de părete.* Băncile sau scăuniile sînt făcute după 7 tipuri, care corespund cu mărimea corpului dela 109—185 cm. și sînt fiecare pentru doi școlari. Distanța între scaun și masă e negativă (minus) 5 cm.; rîzimătoarea vine la șele (crucea spinării) ca un lîntete (lat) de 8 cm. de nalt. Masa e de 10 cm. de lungă și 40—45 cm. de lată și stă puțin inclinată; a treia parte din placa mesei, dinspre școlariu, poate fi indoită înapoi, avînd pente (charniere). Mesele și scăuniile mai mici sînt rediccate mai sus pe un parmaelic (podium) pentru ușurința învățătorilor. Sticla cu cerneală la dreapta. Pentru fie-care clasă trebuesc 2—3 numere de masă după mărimea școlariilor.

Tabla mare să fie neagră-mat, nu sclipitoare, ca să nu iee vederea ochilor. La școala model e făcută într'una cu păretele, deși poate să fie și mișcătoare.

Dr. Crainicean.

Instrucțiune practică

despre purtarea socoților și administrarea averilor bisericesci

de TRAIAN BARZU.

(Urmare.)

Preliminariul.*)

1. George Murarescu vinde lui Petru Ciucu pe așteptare un vițel cu 10 fl. Cine are să pretindă și cine-i datoriu să solvească suma de 10 fl., adecă cine-i creditorul și cine-i datorașul?

George Murarescu îi creditorul, ear Petru Ciucu îi datorașul.

2. Traian Carabaș vinde lui Ioan Petrescu pe așteptare 1 majă metrică de grâu cu prețul de 7 fl. Cine are să pretindă și cine-i datoriu să solvească suma de 7 fl., adecă cine-i creditorul și cine-i datorașul?

Traian Carabaș îi creditorul, ear Ioan Petrescu îi datorașul.

3. Liviu Murgu împrumută pe Goerge Vameș cu 100 fl. Cine-i creditorul și cine-i datorașul?

Liviu Murgu îi creditorul, ear Goerge Vameș îi datorașul.

Creditoriul e acela, carele are să pretindă o sumă oare care dela altcineva, ear datorașul este acela, carele are să plătească acea sumă.

4. Teodor Pumnul ia dela biserică în arendă morminții cu prețul de 15 fl. Cine-i în cazul acesta creditorul și cine-i datorașul?

Biserica îi creditorul, ear Teodor Pumnul datorașul.

*) Explicările aceste numai așa vor fi înțelese deplin, dacă onorații cetitori vor avea înaintea ochilor și modelul de preliminaru, publicat în Nrul precedent.

5. Leonte Mager ia împrumut dela biserică 50 fl. Cine-i în cazul acesta creditorul și cine-i datorașul?

Biserica îi creditorul, ear Leontie Mager datorașul.

6. Crâsnicul Petru Moșu are să capete dela biserică ca sălariu pe anul 1890 suma de 24 fl. Cine-i în cazul acesta creditorul și cine-i datorașul?

Crâsnicul îi creditorul, ear biserică îi datorașul.

7. Soțietatea de asigurare „Transylvania“ are să primească dela biserică pentru asigurarea edificiu-lui bisericesc pro 1890 suma de 12 fl. Cine-i în cazul acesta creditorul și cine-i datorașul?

Soțietatea „Transylvania“ îi creditorul, ear biserică datorașul.

Biserica față de unii indivizi îi creditorul, ear față de alți indivizi îi datorașul. Adecă dela unii indivizi biserică are să pretindă bani, ear altor indivizi ea datorează cu bani.

8. Biserica are depuși la institutul de credit și de economii „Albina“ un capital de 400 fl. Ce avere este aceasta pentru biserică: activă orî pasivă?

Suma de 400 fl. îi pentru biserică avere activă.

9. Biserica au împrumutat dela institutul de credit și de economii „Timișana“ cu ocașiunea renovării edificiu-lui ei, o sumă de 500 fl. Ce avere este această sumă pentru biserică: activă orî pasivă?

Suma de 500 fl. îi pentru biserică avere pasivă.

10. Biserica a dat împrumut lui Mărin Căp-rariu o sumă de 100 fl. Ce avere este această sumă pentru biserică: activă orî pasivă?

Suma de 100 fl. îi pentru biserică o avere activă.

11. Biserica are să pretindă ca interese după capitalul ei împrumutat la privați suma de 345 fl. Ce avere îi această pentru biserică: activă orî pasivă.

Suma de 150 fl. îi pentru biserică avere activă.

12. Biserica are să solvească păzitoriului morminților ca sălariu pro 1890 suma de 14 fl. Ce avere este această pentru biserică: activă orî pasivă?

Suma de 14 fl. îi pentru biserică avere pasivă.

Banii aceia, pe care biserică are a-i pretinde dela alții, se numesc active ear banii aceia, cu care biserică îi datoare altora, se numesc pasive.

Cum se compune preliminarul fondului bisericii?

Deprinderi:

13. În bani gata au rămas la fondul bisericii cu finea anului trecut 1889 suma de 628 fl. Unde se înseamnă această sumă?

În despărțământul I. întitulat „activele“ și în rubrica a 4-a.

14. Ca capital elocat în obligațiuni la privați au rămas cu finea anului trecut 1889 suma de 1950 fl. Unde se înseamnă această sumă?

În despărțământul I. întitulat „activele“ și în rubrica a 4-a.

15. Ca interese după capitalele elocare în obligațiunii la privați au rămas în restanța la finea anului trecut, 1889 suma de 345 fl. — Unde se înseamnă această sumă?

În despărțământul I-lea, intitulat „activele“ și în rubrica a 4-a.

16. Ca anticipațiunii de spese de proces au rămas în restanță cu finea anului trecut 1889 suma de 45 fl. Unde se înseamnă această sumă?

În despărțământul I-lea intitulat „activele“ și în rubrica a 4-a.

17. Ca capital elocat în obligațiunii de stat au rămas cu finea anului trecut, 1889 suma de 200 fl. Unde se înseamnă această sumă? În despărțământul I-lea intitulat „activele“ și în rubrica a 4-a.

Regula I. *Activele fondului bisericii, care au rămas cu finea anului trecut, se petrec din socoata aceluiaș an în preliminariul anului curent în despărțământul I. intitulat „activele“ și în rubrica a 4-a.*

18. Ca interese după capitalul elocat în obligațiunii la privați se sperează pe anul 1890 suma de 140 fl. Unde se înseamnă această sumă?

În despărțământul I. intitulat „activele“ și în rubrica a 5-a.

19. Ca interese după capitalul elocat în obligațiunii de stat se sperează pe anul 1890 suma de 9 fl. Unde se înseamnă această sumă?

În despărțământul I. intitulat „activele“ și în rubrica a 5-a.

20. Ca interese după capitalul elocat în casse de păstrare se sperează pe anul 1890 suma de 45 fl. Unde se înseamnă această sumă?

În despărțământul intitulat „activele“ și în rubrica a 5-a.

21. Din venitul de pe clopote, scaune, cunună, arenzi ș. a. se sperează pe anul 1890 suma de 200 fl. Unde se înseamnă această sumă?

În despărțământul I. intitulat „activele“ și în rubrica a 5-a.

Regula II. *Sumele, care se sperează că vor încurge în anul curent din venitele bisericii, se petrec în despărțământul I. intitulat activele și în rubrica a 5-a.*

22. Biserica au rămas datoare la sfârșitul anului trecut 1889. în sălariul crâșnicului Petru Moșu cu suma de 12 fl. Unde se petrece această sumă?

În despărțământul al II. intitulat „pasivele“ și în rubrica a 12.

23. Biserica au rămas datoare cu sfârșitul anului trecut 1889 arhitectului Simeon Darabanț pentru repararea edificiului bisericesc cu suma de 1300 fl. Unde se înseamnă această sumă?

În despărțământul al II-lea intitulat „pasivele“ și în rubrica a 12.

24. Biserica au rămas la finea anului trecut 1889 în restanță în dare cu suma de 6 fl. Unde se petrece această sumă?

În despărțământul II. intitulat „pasivele“ și în rubrica a 12.

Regula III. *Pasivele fondului bisericii, care au rămas cu finea anului trecut, din socoata aceluiaș an se petrec în preliminariul anului curent și anume în despărțământul al II-lea intitulat „pasivele“ și în rubrica a 12.*

25. Biserica datorează soțietății de asigurare „Transylvania,“ pentru asigurarea pro 1890 a edificiului ei cu suma de 12 fl. Unde se petrece această sumă?

În despărțământul al II-lea intitulat „pasivele“ și în rubrica a 13-a.

26. Biserica datorează în sălariul crâșnicului pe anul 1890. cu suma de 24 fl. Unde se petrece această sumă?

În despărțământul al II-lea intitulat „pasivele“ și în rubrica a 13-a.

27. Biserica datorează în dări pe anul 1890. cu suma de 31 fl. 20 cr. Unde se înseamnă această sumă?

În despărțământul al II-lea intitulat „pasivele“ și în rubrica a 13-a.

Regula IV. *Sumele, care vin a se spesa pentru anul 1890., se petrec în preliminariul aceluiaș an în despărțământul al II-lea intitulat „pasivele“ și în rubrica a 13-a.*

28. Când se petrece în preliminariul pro 1890. suma de 628 fl. care au rămas ca bani gata la finea anului 1889?

La 5. Ianuarie 1890., adevă în ziua, când se compune preliminariul.

29. Când se petrece în preliminariul pro 1890 suma de 140 fl. ce se sperează că va intra din interese dela datorașii privați?

La 5. Ianuarie 1890., adevă în ziua, când se compune preliminariul.

30. Când se petrece în preliminariu suma de 1300 fl. cu care biserica a rămas datoare arhitectului Simeon Darabanț pentru repararea bisericii?

La 5. Ianuarie 1890, adevă în ziua când se compune preliminariul.

31. Când se petrece în preliminariu suma de 24 fl., care biserica are a o solvi în sălariul crâșnicului pro 1890?

La 5. Ianuarie 1890, adevă în ziua, când se compune preliminariul.

Regula V. *Atât activele cât și pasivele fondului bisericii, fie acelea vechi din anul trecut sau noii din anul curent, în preliminariu se petrec în aceeași zi, în care se compune preliminariul fondului bisericii.*

* * *

Recapitularea regulilor privitoare la compunerea preliminariului fondului bisericii.

1. Preliminariul se compune la începutul anului.
2. În preliminariul fondului bisericii se petrec toate activele și toate pasivele bisericii, atât cele ce au

rămăș cu finea anului trecut, cât și cele ce se sperăază pe anul curent, pentru care se compune preliminarul.

3. Activele vechi, care au rămăș cu finea anului trecut, se petrec din socoata anului trecut în preliminarul anului curent, și anume în despărțământul I. intitulat „activele“ și în rubrica a 4-a; ear sumele, care se perează că vor încurge în anul curent din veniturile bisericii, se petrec tot în despărțământul intitulat „activele“, dar în rubrica a 5-a.

4. Pasivele, care au rămăș cu finea anului trecut, se petrec din socoata aceluiași an în preliminarul în despărțământul al II. intitulat „pasivele“ și în rubrica a 12.; ear sumele, care vin a se spesa din fondul bisericii pro 1890., se petrec tot în despărțământul intitulat „pasivele“, dar în rubrica a 13-a.

(Va urma.)

Din tractul Vêrșetului.

Vêrșet în 25. Martie v. 1891.

Duminecă în 24. l. c. s'au ținut în Vêrșet sinodul protopresbiteral ordinariu, carele a fost bine cercetat. — P. O. D. protopresviter tractual: Ioan Popovicu, a deschis acest sinod cu o cuvântare adênc simțită, în carea constată cu plăcere interesul actualilor membri pentru afacerile noastre bisericesci și școlare; de oarece s'au grăbit a veni la invitarea lui, ceea-ce este un semn bun, căci în anii trecuți nu s'a putut ținea sinod, din cauza neînfățșării membrilor.

După pertractarea ebiectelor ordinare s'au făcut doae propunerii din partea duor economi.

Una este, ca sê se caute mijloacele corespunzêtoare pentru împedecarea concubinatelor, care s'au înmulțit în mod înspăimântătoriu. Sinodul discutând această cestie importantă hotăresce, ca preoțimea prin predici și sfaturi sê caute a abate pe credincioșii dela acest rêu. Sinodul s'a mărginit numai la atâta, ca sê nu se poată zice că n'a hotărât nimica. Mijlocul acesta de mult întrebuintat dovedesce, că nu ajută mult, și că preste tot influința morală, nu va duce la scop, până ce nu se vor folosi mijloace coercitive pentru delăturarea rêuului. În privința aceasta autoritățile noastre superioare ar trebui sê luere pe lângă guvern,*) carele ar putea face mult pentru prosperarea morală și materială a poporului nostru.

A doua propunere, de o importanță foarte mare pentru tractul nostru este, ca sê se înființeze o parochie română gr. or. în Vêrșet, de oare ce — motivează propunêtorul econom — în orașul Vêrșet sânt mulți frați de-ai noștri, cari ar dori sê se despartă de Sêrbii și sê-și aibe biserica și școala lor românească. Sinodul luând și acesta propunere la pertractare, o discută cu mult interes. Părintele protopresviter descopere causele din care nu s'a înființat până acuma această parochie. După ce mai mulți membri iau cuvântul, se primesce propunerea în principiu și cu unanimitate se hotăresce, ca protopresviterul

*) S'a făcut, dar fără rezultat.

tractual sê se pună în conțelegere cu bărbații de influință români din Vêrșet, cu cari împreună sê facă pașii de lipsă pentru realizarea acestei hotăriri.

S'a făcut dară un mic început în această direcție și e speranță de a se aduce la îndeplinire, căci e o cerință imperioasă înființarea unei parochii române în Vêrșet, dela îndeplinirea căreia așteptăm multe lucruri folositoare pentru țnutul nostru, mai tot român.

Înainte cu Dumnezeu!

* * *

Tot în aceeaș zi seara, am avut ocașie de a participa și la un concert românesc, arangiat de corul vocal gr. or. al tinerimii din Mêrcina, care s'a ținut la: „Hotel Internațional“. Deși zilele postului celui mare, zile de recreație și curățire spirituală și trupească, când atari petreceri nu se obișnuesc, totuși tinerimea din Mêrcina, urmând invitării espresse a unor inteligenți străini din Vêrșet, au dat acel concert, arêtând și de astă dată hârnicia Românilui în ale artei și măbind buna reputație ce și-a câștigat-o acest cor încă în rëndul trecut, când a concertat la otelul „Doae chei.“

Avem multe coruri de plugari, dar puține sânt, care într'adevêr corespund frumoasei numiri ce-o poartă. Între cele puține, un loc de frunte de sigur i se cuvine celui din Mêrcina. Ajunge sê amintesc că în rëndul trecut toate 3 foile germâne din Vêrșet s'au întrecut în laude la adresa lui. Străinii de sigur nu judecă preocupă, ca noi.

Programul concertului a fost: 1. Motto. 2. Tătarul. 3. Cântec de primăvară. 4. Româncuța. 5. Marșul economilor, și 6. Junimea parisieană.

Toate au fost esecutate cu o precisiune rară așa, că aplausele la finele fie-cărui cântec, respălăteau în abundanță diligența cântăreților. Cu deosebire a plăcut: „Româncuța“, care a trebuit sê se repeteze.

A urmat apoi și un vodvil de V. Alexandri: „Florin și Florica“. Aici au esclat Domnișoară Emilia Popovicu și Dl N. Mioc, prin jocul lor foarte succes.

Petrecerea a fost voioasă, coriștii au reputat cea mai frumoasă învingerea morală.

Dacă am putea învinge și noi cu cestia sulevată la sinod — cât de mândri și însuflețiți am fi atunci!

Sê ne apucân de lucru și Dumnezeu încă ne va da ceea-ce dorim!

A. c.

În cauza fondului de pensiuni pentru preoți.

Subscriși preoți din tractul protopresviteral al Bocșei-Montane, cu ocașiea întrunirii pentru alegerea deputatului preoțesc la sinodul eparchial, considerând, că frații preoți aproape din toate tractele protopresviterale ale diecesii noastre s'au pronunțat asupra statutelor fondului de pensiune al preoților, ne aflăm îndemnați a convoca în cauza aceasta o conferință pe ziua de 25. Aprilie a. c. st. v. în Bocșa-Română la 10 oare a. m. la care toți P. T.

domni preoți din protopresviteratul Bocșa-Montană sunt invitați a lua parte.

Bocșa-Montană, în 28. Martie 1891.

Ioan Pepa, preot, Lazar Balcanu, preot, Timoteșu Petcu, preot în Biniș, Ioan Popoviciu, adm. parochial, Basiliu Nemoianu, paroch în Vasiova, Pavel Drăgan, preot în Doclin, Constantin Pausan, paroch în Ocna de fer, Ioan Popoviciu, Solomon Andreescu, preot în Biniș, Pavel Stan, capelan.

Dare de samă și mulțămită publică.

Comitetul „Reuniunii femeilor din Caransebeș” vine prin aceasta a aduce mulțămită publică tuturor acelora, cari au binevoit a sprijini lucrarea Reuniunii cu ocaziunea aranjării espozitiei locale prin trimiterea obiectelor precum și prin suprasolviri.

Venitul espozitiei locale se urrecă la suma de 308 fl., ear spesele la 27 38 fl., rămânând astfel un venit curat de 270 fl. A treia parte în suma de 90 fl. s'a depus în cassa de păstrare din Ceransebeș, transpunându-se libelul la Presidiul Reuniunii învățătorilor români gr. or. din diecesa Caransebeșului pentru a fi întrebuințată în scopul rădicării unui monument la mormântul lui Constantin Diaconoviciu Loga.

Dăm aici numele comunelor și ale esposanților, cari au urmat invitării comitetului și au contribuit prin propriile lor manufacturi la reușita completă a espozitiei.

Din Caransebeș Doamnele, Domnișoarele și Domni: Ambruș, Sidonia Bălan, Ana Bălan, Elisaveta Biju, Măria Buru, Măria Biju, Petria Bica, Boltres, Măria Burdea, Becker, Măria Barzu, Tălida Barzu, Elena Biju, Măria și Elisa Băiaș, E. Babeu, Bodjosch, Beniczky, Iulia Chinez, Măria Călțun, Cnaute, Crișer, M. Constantinoviciu, Bertha Dobby, Elisa Drăgălina, Cornelia Drăgălina, Rosa Dachler, Marta Diaconoviciu, Elisa Doda, Eva Dimitrieviciu, Silvia Ferenczy, Felsmann, Măria Ghidiu, Gherzeticu, Măria Ghergulescu, Cornelia și Traian Gaspar, Zoti Hodoș, Hüttenbach, Elena Iacobiciu, Ianculoviciu, Iulia și Eugenia Iovescu, Milița Iovanoviciu, Areti Ionașiu, Marcu Jivan, Kneseviciu, Leitner, Maria Micu, Elisa Mureșan, Măria Madincea, Măria Müller, Cleopatra Martinov, Elena Marin, Sofia Mehanguia, Iulia Mărin, Nina Miculescu, Niepel Gizela, Novacescu, Sidonia Opreanu, Iosefina Pfeiffer nasc. Popoviciu, Ana Pinciu, Elisa Peța, Ecaterina Popoviciu, Eugenia Peia, Perlfaster, Poșta, Silvia Popoviciu, surorile Pêrvu, Răbăgia, Rotariu, Măria Romanu, Emilia Rück, Theresia Rück, Măria Sporea, Stancoviciu, Stan, Schmidt, Măria Seracin, Săcălăzan, Stoica, Steinschneider, Scherff, Iulia și Lazar Sciopon, Șipos, Părăschiva Săcărtău, Târziu, Topal, Uscatu, Ana Velovan, Elena Vasileviciu, Wenko, Waninger, Măria și Elena Țunea.

Logoj: Doamna Natalia Damaschin, Alexandrina Ianculescu.

Segedin: Măria Onițiu.

Bucuresci: Elena și Alexandrina Biju, Alexandru Săgărtău.

Valeadenii: Ruja Catană și Nina Meda.

Găvojdia: Ana Groza, Sidonia Ianculescu, Sofia Nicola.

Judioara: Eugenia Blidariu, Gina Floruș.

Criciova: Sofia Draghiciu, Dorca.

Hezeriș: George Toma, Magdalena Toma.

Herendești: Elena Blajovan, Solomia Blajovan.

Boldur: Paraschiva Lăudăcescu.

Tincova: Doamna Popoviciu.

Zăguzeni: Persida Muntean.

Rusca-Montană: Agnes Bălan.

Voisloava: Oprița Balea.

Măru: Maria Popoviciu.

Crâjma: Tălida Jucosu.

Glîmboca: Lucreția Musta, Nina Madincea.

Var: Doamna Bistreanu.

Dalci: M. Borlovan.

Cârpa: Angelina Popoviciu, Măria Uzunescu, I. Lala.

Buchini: Învătoreasa, Maria Dobrovoiu, Ana Olariu.

Valea-Mare: Ioana Chevereșan.

Duleu: Octavia Crainicescu, Matilda Rămneanțu.

Văliug: Elisaveta Velcean.

Ohabia: Cumbria Muntean.

Caransebeș, în 26. Martie 1891.

Pantru Comitetul Reuniunii femeilor române:

Măria Romanu.	Elisa Doda.	Sidonia Bălan.
Ana Velovan.	Ana Bălan.	Măria Buru.
Elena Mărin.	Iulia Mărin.	Cleopatra Martinov.
	Elena Țunea.	

Varietăți.

În Logoj soțietatea de diletanți români prepară spre a fi jucată opereta: „*Crăiu nou*” de C. Porumbescu; rolurile principale fiind ținute de dșoarele: Lucia Vlad, Alma Major și de dñii: Dr. D. Florescu, Dr. G. Dobrin, A. Tuculia, G. Palcu.

Alegere de notariu în Zăguzeni. În cercul notarial al Zăguzenilor s'a ales cu aclamațiune, Joi în 4/16. l. c. de notariu cercual *Ioan Pop*, pân' acuma notariu substitut în Cornereva.

Têrgul de țeară în Caransebeș, carele era să se țină în 1. Maiu cal. nou, din cauza sêrbatorilor Pascilor noastre, se va amâna pe alt timp, care îl vom face cunoscut în numărul viitoriu al foaiei noastre.

Ceice trăiesc în concubinată nu pot fi primari comunali. Într'o comună din Ungaria s'a fost ales de primariu comunal un individ, care trăia în concubinată; eară congregația comitatului respectiv a nimicit alegerea lui din motiv că este om imoral. Onoare reprezentanților comitatensî!

Bibliografie

„Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Gherla 1889“. Editura Cancelariei Negrușu. Octav. Pag. 170.

Conținutul: Dedicățiunea. Prevorbirea. Escursiunea. Păstoriul. Priveghitoarea codrului. Pre ruinele unui castru și castel străvechiu. Un bujor de copiliță. Geniul nopturn. Învocățiunea. Furtuna. Lilia Silvaniei. O noapte în Salnec. Jocuri naționale. Distracțiuni și revelațiuni. Concertul. Iastgii. Care în cătrău; Sorioara florilor. O legendă din bătrâni. Despărțirea. Dorul. Sibila. Morbul. Revederea. Lupta. Odinioară și acum. Reîntoarcerea.

Se poate procura cu 1 fl. v. a. dela „Tipografia Aurora“ din Gherla, (Szamosujvár) în Transilvania.

„Dacia Porolisensă, cu distinctă privire la Silvania. Tractat geografic, istoric-epigrafic. Tomul I. de Victor Russu, Profesor. București 1890. Stabilimentul grafic I. V. Socec“. Octav mare. Pag. 370. Edițiunea „Societății geografice române“ (în Buletinul anului 1889. Trimestrele 3 și 4.)

Conținutul: Terminii Daciei antice. Cucerirea și colonizarea Daciei prin Romani. Estensiunea și împărțirea, cu urbele, castrale, stațiunile și mansiunile ei. Drumurile romane în Dacia. Valul roman dacic. Valea Someșului și Silvania antică. Descrierea oro-hidro-etnografică și climaterică a Silvaniei. Istoricul Silvaniei. Porțile Medieșului. Capitalea Daciei porolisense cis- și transvalane. a) Porolisul în floare. Ordinile și divisiunile civili și militare ale Dacișanilor porolisensi; b) Porolisul în decădere; c) Porolisul în ruine. Urmele și monumentele: barbare, romane și mai noaue, reperte în părțile orientale, cisvalane (cismezisene). Urmele și monumentele: barbare, romane și mai noaue, reperte în părțile occidentale transvalane (transmezisene). Zeii. Cultul divin și ordurile sacerdotale în Dacia. a) Zeii gintelor majori: Zeii consenți; zeii selecti; b) Zeii gintelor minori: Zeii indigeți; Zeii semoni; zeii personificați; zeii peregrini; c) Ministrii sacrelor în Dacia.

Se poate procura cu 1 fl. v. a. (2 lei) dela Secretariatul „Societății geografice române“ din București. Strada Vestei Nr. 4. din România.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățătoriu la școala confesională gr. or. română din Ciorda, protopresviteratul Bisericii-Albe, comitatul Căras-Severin, conform ordinațiunii consistoriale din 26. Maiu 1890. Nr. 634. Ș. se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană.“

Emolumente sânt:

1. Salariu în bani 340 fl.
2. Lemne 12 metri ai învățătorului 39 fl.
3. Pentru conferințe 10 fl.
4. Pentru scripturistică 4 fl.

5. Paie 20 metri pentru școală.
6. Doauă jugere pământ arătoriu, o grădină de 200 □ orgii și cortel liber.

Doritorii de a ocupa acest post sânt avisați a-și subșterne recursele lor bine instruate conform prescrielor Statutului organic bisericesc și Regulamentului pentru învățători, Comitetului parochial din Ciorda, la adresa Prea On. D. Filip Adam în Iam, până la terminul sus indicat.

În fine recurenții sânt poftiți, ca în vre-o Duminecă sau sârbătoare, să se prezenteze în s. biserică.

Ciorda, în 18. Martie 1891.

[18] 3—3

Comitetul parochial.

În conțelegere cu protopresviterul tractual Filip Adam.

O singură încercare va convinge pe fie-cine, că

Zacherlin

e într'adevăr cel mai escelent mijloc
contra tuturor insectelor,

căci nimicesce cu desăvirșire, — mai sigur ca ori-care alt mijloc — cu o putere și înțeață uimitoare „tot felul“ de parasiți.

Cea mai bună aplicare se face prin spulberarea cu „economisătorul“ lui Zacherlin.

Să nu se confunde deloc Zacherlinul cu ordinarul pulbere de insecte, căci Zacherlinul e o specialitate de tot proprie, care nu există nici unde și nici când altfel decât în

Uieguțe sigilate cu numele J. Zacherl.

Prin urmare, cine cere Zacherlin și în locul acestuia primesce nescar pulbere în coșulețe de hârtie ori în scutule, prin aceasta de sigur totdeauna e înșelat.

Veritabil se află:

în Caransebeș: Eperjesi & Fuszfas, Carol Schwab, H. Perlfas-ter & Sohn, Filip J. Müller, H. Rosenfeld.

în Logoj: Sigmund Bäumel, Németh & Klein, A. Schiesz-ler's Söhne, Ludovic Vértes, Alexandru Karl, Körösy Ladislaus, A. Schnitzer, Traian Racz, R. Morgensteun.

în Nădrag: Arpad Ruzs, H. Mihaly. [17] 2—10

